

2019-2020 URAP TÜRKİYE SIRALAMASI BASIN AÇIKLAMASI (15 EKİM 2019)

University Ranking by Academic Performance (URAP) Araştırma Laboratuvarı; ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde 2009’da kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen bir kurum olan URAP, her yıl Türkiye ve dünya üniversite sıralamalarını toplumsal bir hizmet olarak yapmaktadır. URAP ekibinin tüm üyeleri, ODTÜ’deki diğer görevlerinin yanında sıralama çalışmalarını gönüllü olarak sürdürmektedir. URAP’ın üniversitelerimiz için geliştirdiği sıralama sisteminin temel hedefi, üniversitelerimizin akademik performanslarını diğer üniversitelerle karşılaştırabilmelerine yardımcı olmaktır. Üniversitelerimiz; URAP Türkiye, URAP Dünya ve URAP bilim alanı sıralamalarını inceleyerek ülke içindeki ve dışındaki üniversitelere göre kendi konumlarını belirleyebilir. Bu yıl, üniversitelerimizin akademik performansını özetleyen URAP 2019-2020 Türkiye sıralamasında, Clarivate Analytics/InCites ile YÖK’ün yayımladığı veriler kullanılmıştır.

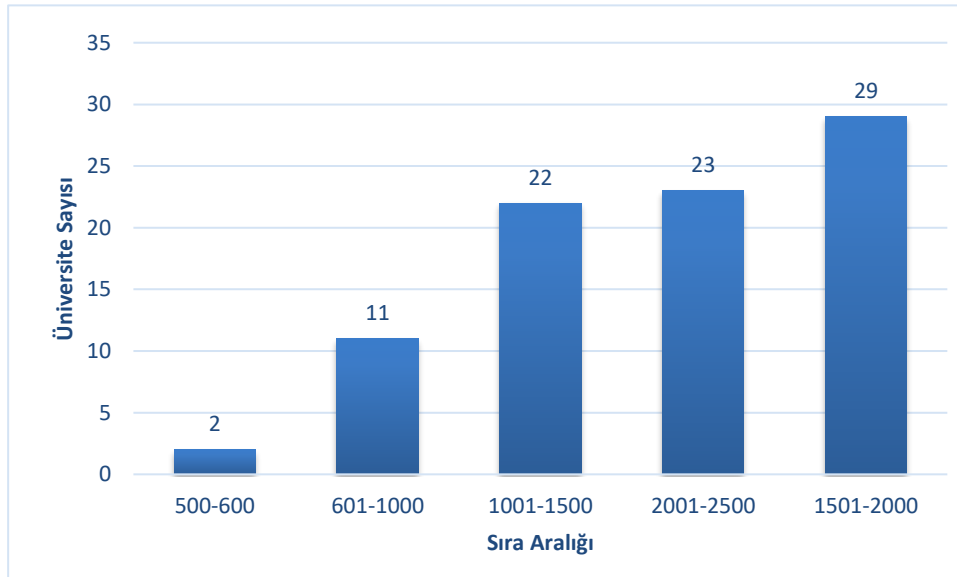
URAP 2019-2020 Türkiye sıralama tablolarına 15 Ekim 2019’dan itibaren <http://tr.urapcenter.org/2019> adresinden ulaşılabilecektir.

URAP Araştırma Laboratuvarı 2009 yılında; Türkiye ve dünya üniversitelerini akademik performanslarına göre sıralayabilmek için bilimsel üretkenliğin sayı ve kalitesini belirleyen göstergeler olan makale ve atıflara dayalı bir model geliştirmiştir. URAP'ın yaptığı analizler, bazı üniversite sıralamalarında kullanılan anketlerin ve üniversitelerden toplanmaya çalışılan verilerin güvenilir olmadığını göstermiştir. Bu tür göstergeleri kullanan sıralama kurumlarının açıkladığı sıralamalarda, bazı üniversitelerin kısa sürede en üst sıralara yükseldiği ve bir iki yıl sonra yüzlerce sıra geriye düştüğü gözlenmektedir. Bu nedenle URAP, erişilebilir ve güvenilir kaynaklardan elde edilen verilerle sıralama yapmaktadır.

URAP, veri tabanlarındaki gelişmeleri ve üniversitelerimizden gelen önerileri değerlendirerek sıralama sisteminde yenilikler yapmaktadır. URAP ekibi olarak kuruluşumuzdan bu yana tüm raporlarımızda, üniversitelerimizin bilimsel yayınlarının sayı ve kalitesini artırarak dünyanın iyi üniversiteleri arasında yer alabileceklerini vurgulamaktayız. URAP Türkiye 2019-2020 sıralamasının üniversitelerimizin dünya sıralamalarında yükselmelerine yardımcı olmasını dileriz.

Üniversitelerimizin Dünyadaki Durumu

Geçen yıl yayımlanan URAP 2018-2019 dünya sıralamasında; ilk 500'e en yakın olan üniversitelerimizden Hacettepe: 527., İstanbul: 579., İTÜ: 619., ve ODTÜ: 620. sırada yer alırken 13 üniversitemiz ilk 1.000 içindeydi (Şekil 1). 2018-2019 URAP dünya sıralamasında listelenen 2.500 üniversitenin 87'si Türk üniversitesidir.

Şekil 1: URAP 2018-2019 Dünya sıralamasında beş farklı sıra aralığında yer alan Türk üniversitelerinin sayıları

İlk dünya sıralamasının 2003'te ortaya çıkışından bu yana, Türk üniversitelerinin çoğu dünya sıralamalarına girebilmek ve dünyanın iyi üniversitelerinin düzeyine yükselebilmek için çaba harcamaktadır. Mevcut durumda, URAP Dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen üniversitemizin olmaması, sıralamalarda yükselebilmek için yapılan çalışmaların yeterince etkili olmadığını göstermektedir. Bu olumsuzluğu giderebilmek için tüm üniversitelerimizin daha fazla çaba göstererek etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayılarını hızla artırmaları gerekmektedir. Bunu en iyi başaran ülke Çin olmuştur. Çin'in URAP 2018-2019 Dünya sıralamasında; ilk 100'de 9, ilk 500'de 58, ilk 2000'de 294 ve ilk 2500'de 386 üniversitesi yer almıştır. Çin'de devletin yıllardır araştırma üniversitelerine verdiği ek destekler çok iyi sonuçlar vermiştir. Çin; son 15 yılda araştırma üniversitelerinin Ar-Ge yaparak geliştirdiği yüksek teknoloji ürünlerini tüm dünyaya ihraç edebilen bir ülke olmuştur.

Üniversitelerimizin sıralamalarda yükselmesi temel hedef değildir. Temel hedef, üniversitelerde yapılan araştırmalar sonucunda ülkemizin gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yüksek teknoloji ürünleri geliştirmesidir. Araştırma ağırlıklı üniversitelerimizin geliştireceği yüksek teknoloji ürünlerinin ihraç edilmesi, ülkemizin kalkınmasını ve en gelişmiş ülkeler arasına girmesini hızlandıracaktır.

Üniversitelerimizin bilimsel makale sayısı 2010'dan bu yana az da olsa her yıl artmaktadır. Ancak, yıllardır etki değeri yüksek dergilerdeki makalelerin sayısı yerine etki değeri düşük dergilerdeki makalelerin sayısı artmış bulunmaktadır. Bu sağlıksız gelişme nedeniyle ilk 500'deki ve ilk 1.000'deki üniversitelerimizin sayısı giderek azalmıştır. URAP'ın 2010-2019 döneminde yaptığı dünya sıralamalarına girebilen üniversitelerimizin toplam sayısı sürekli arttığı halde ilk 500'e ve ilk 1.000'e girenlerin sayısındaki azalma eğilimi aşağıda özetlenmiştir.

1. URAP 2010-2011 Dünya sıralamasında ilk 500' de 3 üniversitemiz (Hacettepe, İstanbul ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1.000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
2. URAP 2011-2012 Dünya sıralamasında ilk 500' de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ankara, Ege ve ODTÜ) ve ilk 1.000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
3. URAP 2012-2013 Dünya sıralamasında ilk 500' de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ege, ODTÜ ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1.000'de yine 20 üniversitemiz yer almıştır.
4. URAP 2013-2014 Dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (İstanbul, Hacettepe, ODTÜ ve Ege üniversiteleri) ve ilk 1.000'deki sayı ise 19'a düşmüştür.
5. URAP 2014-2015 Dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (ODTÜ,

Ege, İTÜ ve İstanbul üniversiteleri) ve ilk 1.000'deki sayı ise 18'e düşmüştür.

6. URAP 2015-2016 Dünya sıralamasında ilk 500'e 2 üniversitemiz girebilmiştir (ODTÜ ve İstanbul üniversitesi) ve ilk 1.000'deki sayı yine 18'dir.
7. URAP 2016-2017 Dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 16'ya inmiştir.
8. URAP 2017-2018 Dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 15'e inmiştir.
9. URAP 2018-2019 Dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 13'e inmiştir.

Sonuç

2019-2020 URAP Türkiye sıralamasında Hacettepe Üniversitesi ilk sırada yer almış ve Hacettepe'yi; ODTÜ, İTÜ, İstanbul ve Koç üniversiteleri izlemiştir. Türkiye sıralamasında ilk 20 üniversitemizin durumu incelendiğinde Koç Üniversitesi, son yıllarda hızla ilerleyerek 5. sıraya yükselmiştir. Yıldız Teknik Üniversitesi de son dönemde ilerleme göstererek 12. sıraya yükselmiştir.

Günümüzde temel araştırma alanlarında faaliyet gösteren bazı laboratuvarlar, özellikle enerji fiziği, tıp ve biyokimya alanlarında 1.000'den fazla yazarlı makaleler yayınlamaktadır. Örneğin, fizik alanındaki bir makalenin yazar sayısı 5.154'tür. Bu çalışmalar, yayın sayısı ve atıf sayısını temel alan sıralama sistemleri açısından üniversiteler arasında eşitsizliğe neden olduğu için sıralamalarda değerlendirme dışı bırakılmaktadır. Bu tür makaleler bazı sıralama kurumları tarafından yazar sayısına göre puanlandırılarak değerlendirilmektedir. URAP sıralamalarında da 1.000'den fazla yazarlı makaleler değerlendirme dışında bırakılmaktadır.

Üniversitelerimizin sıralamalarda yükselmemesinin temel nedenlerinden birisi etki değeri düşük dergilerde yapılan yayınlardır. Bazı üniversitelerimizdeki akademisyenlerin bir bölümünün, etki değeri çok düşük veya sıfır olan dergilere yönelmesi nedeniyle o üniversitelerimiz Türkiye ve dünya sıralamalarında alt sıralara düşmüştür. Bu nedenle URAP, yapmakta olduğu tüm sıralamalarda etki değeri en düşük dergilerde yayımlanan Q4 grubundaki (etki değeri en düşük %25'lik dilimdeki) makaleleri değerlendirme dışında bırakmaktadır. Üniversiteler Arası Kurul'un yağmacı dergilerdeki makalelerin akademik yükseltmelerde kullanılmamasına karar vermesi üniversitelerimizin geleceği açısından çok yararlı olmuştur.

Üniversitelerimizin Türkiye sıralamalarında üst sıralara yükselmek için gösterdiği çabalar

dünya sıralamalarında da yükselmelerine yardımcı olacaktır. Henüz dünya sıralamalarında yer alamayan üniversitelerimizin, Türkiye sıralamalarını inceleyerek dünya sıralamalarına giren üniversitelerimizin makale ve atıf puanlarıyla kendi puanlarını karşılaştırmaları yararlı olacaktır. Bu tür karşılaştırmalar sonucunda makale ve atıf sayılarını hangi düzeye çıkarmaları gerektiğini görebileceklerdir.

Türk üniversitelerinin çoğu, son yıllarda sadece URAP dünya sıralamasında değil tüm dünya sıralamalarında geriye düşmüştür. Bu düşüşün temel nedenlerinden biri etki değeri en yüksek dergilerdeki makale sayılarının yeterince hızlı şekilde artırılamayıpıdır. Etki değeri çok düşük veya sıfıra yakın dergilerde makale yazan akademisyenlerin, bu tür dergilere makale göndermemesi kendi üniversitelerinin sıralamalarda gerilemesini durduracaktır. Atıf alamayan makaleler azaldıkça ilgili üniversitenin makale başına düşen atıf sayısı artacağı için makale başına düşen atıf sayısını artıran üniversitelerin sıralamalarda ilerleme şansı artacaktır.

Bilindiği gibi dünyada yapılan yayınların %42'si etki değerine göre ilk %25'lik dilimdeki (Q1) dergilerde yer almaktadır. Türkiye kaynaklı yayınların ise sadece %21'i yani dünya ortalamasının yarısı ilk %25'lik dilimdeki (Q1) dergilerde yer almaktadır. Dünyada yapılan yayınların sadece %13'ü etki değeri en düşük olan %25'lik dilime (Q4) girmektedir. Türkiye kaynaklı yayınların ise etki değeri en düşük olan %25'lik dilimde (Q4) yer alan makalelerinin oranı %33 civarındadır. Ülkemizde en düşük etki değerine sahip dergilerdeki makale sayımız dünya ortalamasının 2,5 katıdır (Tablo 1). Bu durum 2018'de biraz düzelmeye başlamış olsa da üniversitelerimizin sıralamalarda ilerlemesini engellemeye devam etmektedir.

Tablo 1: Dünyada ve Türkiye'de son 5 yılda yayımlanan makalelerin; yer aldığı dergilerin etki değerine göre %25'lik dilimlere dağılımı

	Türkiye				Dünya Ortalaması			
	Q1 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q2 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q3 Grubu dergilerdeki dokümanların yüzdesi	Q4 Grubu dergilerdeki dokümanların Yüzdesi	Q1 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q2 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q3 Grubu dergilerdeki dokümanların yüzdesi	Q4 Grubu dergilerdeki dokümanların yüzdesi
2014	20.79	21.15	23.17	34.89	43.11	25.05	17.68	14.17
2015	20.06	21.59	23.21	35.14	41.34	26.84	17.63	14.19
2016	21.30	21.23	24.04	33.43	41.49	27.09	17.16	14.26
2017	21.19	20.27	25.18	33.36	41.17	27.37	17.39	14.07
2018	22.01	20.86	25.26	31.87	41.90	26.88	18.07	13.15

URAP Türkiye sıralamasında bu yıl, ilk 20'de yer alan üniversitelerin durumu geçmiş yılların sonuçlarıyla birlikte Tablo 2'de verilmektedir. Türkiye kaynaklı bilimsel makaleler arasında atıf alanların oranı da uzun süredir dünya ortalamasının altında kalmaktadır. Bu durum üniversitelerimizin dünya sıralamalarında gerilemesini hızlandırmaktadır. URAP 2019-2020

Tablo 3: URAP 2019-2020 Türkiye sıralamasında ilk 20'ye giren üniversitelerimizin 2010-2018 döneminde URAP Dünya sıralamalarında yıllara göre dünyadaki durumları

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HACETTEPE Ü.	399	400	429	458	525	543	546	543	527
İSTANBUL Ü.	415	383	421	417	489	487	515	540	579
İSTANBUL TEKNİK Ü.	629	633	617	589	488	508	552	559	619
ORTA DOĞU TEKNİK Ü.	516	495	489	474	433	467	528	532	620
ANKARA Ü.	488	464	491	510	535	554	618	652	687
EGE Ü.	512	486	473	486	487	546	600	653	746
GAZİ Ü.	536	501	522	519	532	559	648	669	776
BOĞAZİÇİ Ü.	826	891	802	734	575	612	671	699	809
İ. D. BİLKENT Ü.	780	856	810	818	860	847	865	840	852
YILDIZ TEKNİK Ü.	1142	1123	1124	1116	987	966	929	923	868
MARMARA Ü.	790	808	837	837	982	986	895	943	946
ERCİYES Ü.	868	731	729	879	791	854	830	878	948
DOKUZ EYLÜL Ü.	713	735	863	891	991	998	889	921	962
ATATÜRK Ü.	933	715	951	959	1024	1044	963	947	1016
SELÇUK Ü.	966	916	962	960	978	981	902	980	1084
KOÇ Ü.	1182	1114	1233	1222	1162	1066	998	1044	1088
SABANCI Ü.	1284	1146	1266	1242	1192	1232	1250	1247	1331
İZMİR YÜKSEK T. E.	1510	1378	1286	1264	1117	1197	1489	1542	1373
GEBZE TEKNİK Ü.	1281	1237	1321	1404	1347	1362	1423	1367	1439
BEZM-İ ÂLEM VAKIF Ü.								1700	1730

Tablo 3'te görüleceği gibi Hacettepe, İstanbul, İTÜ, ODTÜ, Ankara ve Ege üniversiteleri 2010-2015 yılları arasında URAP Dünya sıralamalarında ilk 500'e girebilen üniversitelerimizdi. Ancak 2016'dan bu yana ilk 500'e girebilen üniversitemiz kalmamıştır. Türk üniversiteleri son yıllarda sadece URAP Dünya sıralamasında değil diğer kurumların dünya sıralamalarında da gerilemiştir. Bunun temel nedeni tüm çabalara karşın üniversitelerimizin; etki değeri en düşük dergilerdeki makale sayılarını dünya ortalamasının altına indirip etki değeri en yüksek dergilerdeki makale sayılarını dünya ortalamasının üzerine çıkaramayışlarıdır. Bunu başarmak kolay olmayabilir ama imkansız da değildir. Üniversitelerimizdeki çok sayıda yönetici, üniversitelerinin dünya ve Türkiye sıralamalarında yükselmesini sağlamak için yoğun çaba harcamaktadır.

Diğer ülkelerde, bu tür çabaların karşılıksız kalmadığını gösteren iyi örnekler vardır. Örneğin; Çin ve Singapur'daki bazı üniversiteler, 10 yıl önce dünya sıralamalarında gerilerde olduğu halde etki değeri yüksek dergilere yönelerek ilk 100'e girmeyi

başarmıştır. Çin'in 2018-2019 URAP Dünya sıralamasında ilk 100'de 9 üniversitesi bulunmaktadır. Nüfusu 5,6 milyon olan Singapur'da toplam olarak 4 üniversite vardır. Ülke ve üniversite yöneticileriyle akademisyenlerin ortak çabaları sonucunda bu ülkenin bir üniversitesi (National University of Singapore) URAP 2018-2019 Dünya sıralamasında dünya 30'uncusu ve diğeri (Nanyang Technological University.) dünya 57'incisi olarak ilk 100'e girmeyi başarmış ve diğerk ülkelere örnek olmuştur.

Türk üniversitelerinin son yıllarda sıralamalarda yükselmek yerine gerilere düşmesinin diğerk nedeni ise başta Çin olmak üzere bazı ülkelere, devlet politikası olarak araştırma üniversitelerine verilen desteklerin artırılmasıdır. Bu tür politikalar sayesinde son yıllarda Çin ve Avustralya üniversiteleri; dünya sıralamalarında hızla yükselmiştir. Çin'deki kadar devlet desteği vermeyen; başta ABD, İngiltere, Almanya, İtalya ve Fransa olmak üzere çok sayıda ülkenin üniversiteleri dünya sıralamalarında gerilere düşmüştür.

Çin ve Avustralya gibi bazı ülkeleredeki üniversiteler, dünyadaki makale ve atıf sayılarının ortalama artış hızının üstündeki hızlarda makale ve atıf sayılarını artırarak sıralamalarda yükselmiştir. Üniversitelerimizin sıralamalarda yükselebilmesi için Çin ve Avustralya gibi dünya ortalamasının çok üstünde bir hızla yayınlarının sayı ve kalitesini artırmaya başlaması gerekmektedir.

URAP Türkiye sıralamasında geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da yükseköğretimdeki farklılıklar göz önüne alınarak, devlet-vakıf; tıp fakültesi olan-olmayan; 2000 yılı öncesi-sonrası kurulan üniversitelerimiz kendi grupları içinde ayrıca sıralanmıştır.

Bu yıl URAP 2019-2020 Türkiye sıralamasında lisans mezunu veren 166 üniversite yer almıştır. Üniversitelerin 108'i devlet, 58'i vakıf üniversitesidir. Sıralamada yer alan 166 üniversitede görev yapan öğretim üyesi sayısı 80.282, öğrenim gören öğrenci sayısı ise 2.373.643'tür. Sıralamada yer alan üniversitelerimiz tarafından etki değeri yüksek dergilerde yayımlanan makale sayısı 25.193'tür. Bu makalelerin % 65'i devlet üniversiteleri tarafından yayımlanmıştır. Sıralamada yer alan üniversitelerin son beş yılda aldığı toplam 1.073.559 atıfın % 67'si devlet üniversitelerine aittir. Öğretim üyesi başına öğrenci sayısı devlet üniversitelerinde ortalama 30,37 iken, vakıf üniversitelerinde 30,20'dir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı'nda yürütölen bu çalışmamız Teknik Kurul ve Danışma Kurulunun ortak ürünüdür.

Teknik Kurulumuzda görev yapan Prof. Dr. Nazife Baykal, Prof. Dr. Canan Çilingir, Prof. Dr.

Ayşen Akkaya, Doç. Dr. Cengiz Acartürk, Dr. Öğr. Üyesi Murat Perit Çakır, Ali Kantar, Oğuzhan Alaşehir, Buket Aran, Murat Koçak, Fatih Ömrüuzun, İlker Koç, Çağatay Taşcı, Ece Çağlayan, Berna Tuncer'e, Enformatik Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Deniz Zeyrek Bozşahin'e ve Danışma Kurulumuzda yer alan Prof. Dr. Nusret Aras, Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Ülkü Bayındır, Prof. Dr. Attila Aşkar'a teşekkür ederiz.

URAP 2019-2020 Türkiye sıralamasının ülkemizdeki yükseköğretim kurumları, akademisyenler ve öğrencilerimiz için yararlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Ural Akbulut

URAP Koordinatörü